

Groentje

Een toonbeeld van camouflage: het groentje. Bruin aan de bovenkant, groen aan de onderkant. En daarmee bijna niet te zien als hij stil op een blaadje zit. Maar zo effen als de vlinder is, zo bont is zijn trend.

Van oudsher geldt het groentje als typische soort van de overgang van bos naar hei. Vooral waar vochtige heidevelden via struwelen langzaam overgaan in bos kun je ze in hoge dichtheden vinden. Veertig groentjes op een vuilboompje vallen niet op, totdat je er tegen stoot en ze ineens allemaal het luchtruim kiezen. Daarnaast komen ze ook voor op veenheides in moerassen als de Weerribben, en op de randen van de Zuid-Limburgse kalkgraslanden.

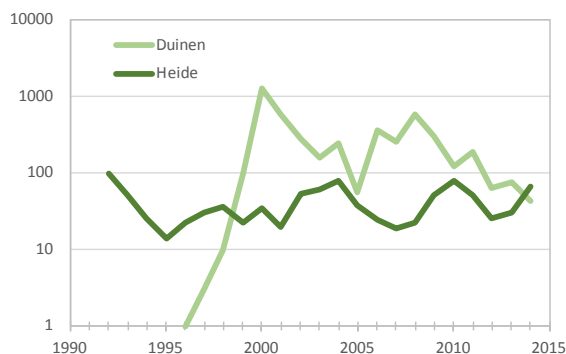
Af en toe werd het groentje ook wel eens gezien op een van de Waddeneilanden, maar ronduit spectaculair was de kolonisatie vanaf 1996 van Texel en later ook Vlieland en Terschelling. In 2009 schreef Sysstke Dijkse-Overbeeke in Vlinders over de snelle uitbreiding: van één vlinder in 1996 (nog door niemand geloofd) naar drie in 1997 en 73 op 12 locaties in 1998. Hoe gaat het nu met het groentje?

Verspreidingstrends per provincie

De verspreidingstrend van het groentje is in de noordelijke provincies positief: het groentje breidt zich hier uit. Deze uitbreiding is niet alleen beperkt tot de Waddeneilanden in Noord-Holland en Friesland, maar ook op het 'oude land'. In het zuiden is de trend stabiel. In Gelderland als geheel krimpt de verspreiding. Op de Veluwe is de soort nog wel overal aanwezig, maar met name in de Achterhoek heeft het groentje terrein verloren.

Aantalstrends

Op de rand van de heidevelden fluctueert het aantal groentjes flink: in een goed jaar zijn er zo maar vijf keer zoveel vlinders als in een slecht jaar. Dat weten de tellers ook: soms zoek je je te pletter naar een paar groentjes, in andere jaren vliegen er zoveel door elkaar

Trend van het groentje in de duinen en op de heide.

Verspreidingstrend per provincie.

rood = achteruitgang

blauw = stabiel

groen = voortgang

uit een struikje dat je ze bijna niet kunt tellen. In de duinen wordt de soort na vestiging kortstondig heel talrijk, dan nemen de aantallen langzaam af. Jammer is wel dat de aantallen na de kolonisatie van Vlieland en Terschelling (en ook van de duinen bij Den Helder) toch weer aan het dalen zijn. Op de Zuid-Limburgse kalkgraslanden (niet in de grafiek) gaan de aantallen achteruit.

Samenvattend

Landelijk is het groentje stabiel (maar fluctueert wel behoorlijk), hij breidt zich uit in de duinen van Texel via Vlieland naar Terschelling (is nu Ameland aan de beurt?) alsmede naar Den Helder (al dalen de aantallen inmiddels weer), en doet het met name slecht op kleine terreintjes (zoals de relatief kleine heideveldjes in de Achterhoek en de kalkgraslanden in Zuid-Limburg). De uitbreiding op de Wadden is vermoedelijk een gelukstreffer geweest: een vrouwtje belandde daar per ongeluk, vond geschikt leefgebied, legde haar eitjes en dat bleek genoeg voor een vestiging. Daarna ging het snel: de duinen zijn vol met geschikte plekken. Vooral op de graslanden in Zuid-Limburg is het moeilijk de soort te behouden. Hij houdt namelijk van ietwat verruigde graslandjes met wat struikjes, en door het beheer dat met name gericht is op korte vegetaties komt het groentje in de problemen. Gelukkig heeft hij grote populaties op de heidevelden en bosranden op de zandgronden.

Meetnet Vlinders

Het Landelijk Meetnet Vlinders is een samenwerkingsproject van De Vlinderstichting en het CBS, in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), in opdracht van Economische Zaken. Dankzij dit meetnet kunnen we de ontwikkelingen in de vlinderstand nauwgezet volgen. Alle hulp en medewerking is welkom. Wilt u meedoen, dan kunt u zich aanmelden bij De Vlinderstichting (info@vlinderstichting.nl) of 0317 467346).

Tekst:
Chris van Swaay
De Vlinderstichting
& Arco van Strien
CBS